

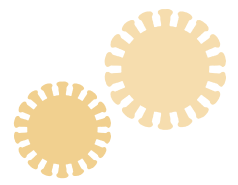

Idees clau

L'educació i l'esport: la clau per a garantir l'equitat en els joves

L'abandonament escolar prematur: un problema clau d'equitat educativa

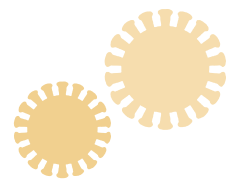
- L'abandonament escolar prematur (AEP) és un dels problemes estructurals del sistema educatiu català (el 2019, la taxa d'AEP era del 19 %). Una dada que allunya Catalunya de la situació europea i ens situa en les pitjors posicions a Espanya
- L'AEP posa en dubte l'equitat del sistema educatiu i té implicacions pel que fa a la cohesió i la justícia social, perquè no afecta de la mateixa manera tots els col·lectius. Al contrari, sistemàticament repercuteix sobre determinats col·lectius: majoritàriament, nois, d'origen migrant i procedents de famílies amb baix nivell d'estudis
- No s'ha d'assumir o normalitzar l'AEP com un fenomen natural i individual. Aquest nivell d'abandonament té arrels socials i escolars que es poden combatre
- L'AEP s'explica per la interrelació de factors de diferents tipus:
  - Sistèmics: les característiques del mercat laboral o l'estructura del sistema educatiu
  - Socials: elements d'exclusió social
  - Relacionals: amb el grup d'iguals a l'escola o amb el professorat
  - Institucionals: models pedagògics o curriculars als centres
  - Subjectius: relacionats amb allò que sent el mateix alumne o alumna

- El cas dels factors subjectius:
  - L'AEP no sorgeix del no res. És un procés acumulatiu de desvinculació derivat de diferents trajectòries i experiències escolars negatives dels alumnes
  - Hi ha diferents formes de desvinculació escolar: cognitiva (sensació que no serveixen per aprendre, que l'escola no és per a ells) i conductual (no acceptar el que suposadament ha de ser una conducta de «bon estudiant»). En general, són elements més emocionals que racionals (no reconèixer l'espai escolar com a propi)
  - Les identitats: és fonamental generar benestar i confiança entre els alumnes perquè continuïn estudiant. Cal una narrativa o projecte que sentin com a pròpia i que els permeti definir una identitat de «bon estudiant». Això no ho poden fer sols. En la formació de la identitat incideixen els centres, els itineraris, el grup d'iguals...
- Línies d'intervenció política des de l'escala local:
  - Oferta educativa territorial: garantir una àmplia oferta formal i informal, amb suport per a les transicions entre etapes educatives, recursos de noves oportunitats...
  - Lluita contra la segregació escolar: els entorns no segregats generen oportunitats més equitatives a l'hora de transitar pels itineraris escolars
  - Currículum i personalització: generar entorns educatius que permetin connectar amb les diferents necessitats i interessos dels joves, i generar processos de personalització en les seves trajectòries
  - Seguiment i traçabilitat: no només amb finalitat estadística, sinó per tal que hi hagi un acompanyament en l'àmbit de la ciutat, amb una xarxa que els acompanyi i no els deixi sols
  - Rol del professorat: incorporar el professorat com a agent actiu d'oportunitats

La visió des de la política municipal

- Els joves representen una categoria social molt diversa, i cal abordar els seus problemes des de l'heterogeneïtat i la màxima proximitat
- Les conseqüències de la pandèmia s'han sumat als principals problemes que ja tenien, entre els qual es troben les dificultats per a accedir al món laboral o a un habitatge. Són temps difícils i plens d'incerteses i frustracions, que han fet accentuar els problemes preexistents entre els joves, especialment entre els col·lectius més vulnerables
- Des del territori, es detecten patrons comuns que repercuteixen en la vulnerabilitat dels joves: famílies en situació de precarietat, baixa formació, coincidència en col·lectius de determinat origen, residents en uns barris determinats, etc.
- El sistema educatiu duu a terme una enorme tasca integradora, però moltes vegades no dona una resposta adequada als nois i les noies davant l'absentisme i l'abandonament. Sovint, allò que l'escola cohesiona es fractura fora de l'horari escolar o quan s'acaba l'escolarització obligatòria
- És el cas del lleure, que té un elevat component segregador. En aquests casos, s'accentua la distància entre col·lectius (per manca de recursos o bagatge educatiu, per desinterès familiar...) i no troben encaix en l'oferta d'oci actiu que les administracions locals ofereixen
- L'abordatge de l'AEP s'ha de fer des de la responsabilitat del món local (per la seva proximitat i coneixement de l'entorn) i d'acord amb la Generalitat, per assegurar un finançament suficient.

- És una qüestió que va més enllà de l'àmbit purament escolar. En el món local, es considera que cal intervenir des de diferents dimensions per incidir sobre factors que són estructurals:
  - Afavorint marcs de planificació i coordinació en què participin els diferents agents educatius del territori
  - Amb atenció personalitzada: programes d'acompanyament i assessorament que reforcin la informació que ofereixen els centres
  - Amb una estratègia d'orientació acadèmica en col.laboració amb els instituts, per tal de millorar la transició educativa i afavorir la continuïtat dels estudis
  - Apostant per l'oferta educativa de segona oportunitat, i els programes de formació i inserció en contacte amb el teixit empresarial
  - Reforçant l'oferta lúdica i formativa des del projecte educatiu de ciutat: a partir de la connexió amb els diferents recursos, entitats i altres agents educatius, amb programes de suport i acompanyament de centres educatius, casals, tastets d'oficis, tallers de reforç escolar...
- L'esport té un paper important en la seva dimensió educadora i de consolidació d'hàbits saludables. Alguns reptes:
  - La pràctica esportiva es redueix enormement després de l'educació primària, especialment entre les noies. Cal incentivar la continuació en l'esport més enllà d'aquestes edats
  - L'oferta esportiva existent està sovint molt vinculada als clubs, a l'esport federat, una visió que en molts casos no dona resposta a les necessitats dels joves
  - Cal estimular, des dels ajuntaments, programes més enllà de l'esport federat, i també incentivar els clubs perquè disposin d'una oferta d'activitats esportives inclusiva i socialment integradora, incorporant a les convocatòries de subvencions criteris específics de valoració
  - Cal consolidar espais de planificació compartida, com ara els plans educatius d'entorn, on poder incorporar les entitats esportives i compartir objectius

Aquests continguts provenen del seminari web d'educació «Els projectes transformadors de la Diputació. L'educació i l'esport: la clau per a garantir l'equitat en els joves», organitzat per l'Àrea d'Educació, Esports i Joventut de la Diputació de Barcelona el 15 de març de 2021.

Programa del seminari:

<https://www.diba.cat/documents/113226/347695279/projectesTransformadors.pdf>

Vídeo de la sessió (*Mirades d'educació*):

<https://youtu.be/Bgk45BYCxXY>

[Entrevista a Hamza Driouich](#), a *El blog de l'educació local*

[Els alumnes abandonats](#), article a *El blog de l'educació local*